

Definitionen av tawhīd och dess olika typer

Fråga: Hur definieras *tawhīd* och vilka olika typer finns det?

Svar: Språkligt sett är *tawhīd* infinitiv av verbet *wahhada* [dåtid] [och *yuwahhidu* [nutid]], det vill säga att göra något till ett. Detta uppnås inte utom genom att negera och bekräfta: Negerande av denna regel [om *tawhīd*] för allting utom det som kungörs vara ett [det vill säga Gud den ende], och bekräftelse av det för denna sak.

Således säger vi: Man uppnår inte *tawhīd* före man:

1. Vittnar om att ingen är värdig att dyrka utom Allāh,
2. avvisar andras rätt att dyrkas vid sidan av Honom den Allsmäktige och
3. bekräftar detta enbart om Honom. Ett förnekande innebär enbart en förnekelse och en bekräftelse hindrar inte att något annat räknas in i denna benämning.

Säger du exempelvis: "En viss person står", då har du bekräftat att denne står men du har inte sagt att denne är den ende som står. Det skulle du ha gjort om du hade sagt: "Det finns ingen som står utom Zaid." Då förklarar du att Zaid är den ende som står, för du nekar ju att något står vid hans sida.

Detta är att uppnå sann *tawhīd*, vilket innebär att vi säger att *tawhīd* inte är *tawhīd* om den inte inkluderar både förnekelse och bekräftelse.

Kategorierna av *tawhīd* i fråga om Allāh den Allsmäktige inkluderas alla i den allmänna definitionen. Denna definition avser det som är unikt för Honom den Allsmäktige. De lärde har här nämnt tre kategorier:

1. *Tawhīd ar-rububiyah*
2. *Tawhīd al-uluhiyyah*
3. *Tawhīd as-asmā' was-sifāt'*

De lärde har kommit fram till detta genom studier av *ahādīth* och Koran-verser. De har funnit att *tawhīd* inte hamnar utanför dessa tre kategorier. Därför har de gjort denna indelning.

Tawhīd ar-rububiyah innebär att man bekräftar Allāhs den Härliges, den Upphöjdes enhet i skapelse, herravälde och organisation [av vad som sker i detta universum]. Den detaljerade

förklaringen är följande:

[1] Bekräftelsen av Allāhs den Upphöjdes enhet i skapande innebär att det enbart är Allāh som är Skaparen och att det inte finns någon skapare jämsides med Honom. Allāh den Upphöjde säger:

”Människor! Minns Guds välhandlingar mot er! Finns det en annan skapare än Gud, som förser er [med det] i himlen och på jorden som ni behöver för er försörjning? Nej, det finns ingen gud utom Han; hur förvirrade är inte era begrepp?” [Koranen 35:3]

Allāh den Upphöjde är därmed den ende Skaparen. Han har bestämt alla ting och arrangerat dem med passande mått. Hans skapelse är allt som är ett resultat av vad Han har gjort, såväl som av vad Hans skapelser gör. Därför är det en del av en fullständig tro på det förutbestämda att tro på att Allāh den Upphöjde är Skaparen av Hans tjänares handlingar. Allāh den Upphöjde säger:

”Är Han, Skaparen, jämförbar med den som inte skapar något? Skall ni inte tänka över [detta]?” [Koranen 16:17]

De skapade varelsernas handlingar är därmed egenskaper [som tillhör dem]. Allāhs tjänare är skapade av Honom och skaparen av ett ting är även skaparen av dess egenskaper. En annan aspekt av detta är att tjänarens handling äger rum genom en bestämd vilja och en fullständig förmåga. Både viljan och förmågan är Allāhs skapelse, och den som har skapat orsaken är också Skaparen av resultat.

”Fastän Gud har skapat både er och ert hantverk.” [Koranen 37:96]

Sägs det: Hur skall vi få ihop Allāhs den Allsmäktiges enhet i skapande när även andra än Allāh skapar? Detta är ju något som bevisas i Allāhs den Upphöjdes ord:

”Därefter skapar Vi av droppen en grodd som sätter sig fast och av grodden en klump och i klumpen skapar Vi ben och dessa ben klär Vi med kött; därefter låter

Vi henne stiga fram som en ny skapelse. Välsignad vare Gud, den bästa Formgivaren!" [Koranen 23:14]

Profeten – över honom vare Allāhs frid och välsignelser – har på liknande sätt sagt:

"Det kommer att sägas till dem: "Ge liv till vad ni har skapat." [*al-Bukhārī* 2105 och *Muslim* 2106]

Svaret är att andra inte skapar på det sätt som Allāh gör. Det är omöjligt att någon kan få någonting att existera från ingenting eller att någon kan ge liv till det som är dött. Vad de gör är att de enbart ändrar karaktärsdragen i något som Allāh den Allsmäktiges [redan] har skapat.

Ett exempel är en konstnär som gör en bild. Han skapar inte någonting utan han förändrar enbart något till något annat. Kanske förändrar han lera till formen av en fågel eller en kamel, eller använder han färg för att förändra en tom duk till en färglagd bild. Materialet [leran], färgerna och den blanka duken har dock Allāh den Allsmäktige skapat.

Detta är skillnaden mellan att bekräfta Allāhs skapande och att bekräfta det skapades skapande.

Således är Allāh den Härlige, den Upphöjde den ende som skapar på det sätt som är unikt för Honom.

[2] Bekräftelse av Allāhs den Upphöjdes enhet i frågor om herravälde. Det är enbart Allāh som är Ägaren [av alla ting], vilket Han den Upphöjde förklarar:

"Välsignad Han som har allt herravälde i Sin hand och vars makt övervinner allt!" [Koranen 67:1]

"Säg: 'Vem är det som har allt herravälde i Sin hand, som beskyddar [allt] och som ingen kan beskydda? [Svara] om ni vet det?" [Koranen 23:88]

Ägaren av det obegränsade, universella och allomfattande herraväldet är enbart Allāh den Härlige, den Upphöjde.

Att säga att någon annan än Allāh har herravälde, det är då bara [ett herravälde] i andra hand. Allāh den Allsmäktige har bekräftat att andra än Han äger när Han sagt:

”Eller de hus vars nycklar ni har i er hand.” [Koranen 24:61]

”[Och ingen ger fritt utlopp åt sin lust] med någon annan än sina hustrur eller dem som de rättmätigt besitter – inget klander kan då riktas mot dem.” [Koranen 23:6]

Det finns även andra bevis som visar på att andra jämsides Allāh kan ha ägarskap eller herravälde. Men detta ägarskap är inte som Allāhs den Allsmäktiges. Detta är ett ägarskap med begränsningar; ett begränsat ägarskap som inte är universellt.

För att göra en liknelse: Huset som Zaid äger, ägs inte av 'Amr och huset som 'Amr äger, ägs inte av Zaid.

Detta ägande är även begränsat då man inte kan bestämma över det som man äger utom på ett sätt som Allāh tillåter. Därför har profeten – över honom vare Allāhs frid och välsignelser – förbjudit att man slösar bort pengar och Allāh den Välsignades, den Upphöjdes säger:

”Låt inte dem som [ännu] inte har förstånd få råda över egendom som Gud har anförtrott åt er för [deras] uppehälle, men använd den för att förse dem med vad de behöver av mat och kläder och ha [alltid] ett vänligt ord för dem.” [Koranen 4:5]

Detta bevisar att människans ägande är ett begränsat ägande, vilket står i motsats till hur Allāh den Upphöjde, den Härlige äger. Allāhs ägande är allomfattande och obegränsat. Han den Härlige, den Upphöjde gör vad Han vill och Han tillfrågas inte om vad Han gör. Människan kommer däremot att tillfrågas.

[3] Upprätthållandet [av alla skeenden i universum]. Allāh den Allsmäktige är den ende som styr skapelsens ordning. Det är Han som styr vad som händer med de skapade varelserna, himlarna och jorden. Allāh den Härlige, den Upphöjde säger:

”Skapelsen är Hans och Han befäller över allt. Välsignad vare Gud, världarnas Herre!” [Koranen 7:54]

Denna kontroll omfattar allt. Ingen vid sidan av Allāh kan ta del av den och ingen kan hindra den. Den kontroll som vissa skapade varelser har, som den människan har över hennes tillgångar, barn, tjänare och liknande är begränsad.

Därmed blir det uppenbart att det är rätt och riktigt när vi säger att *tawhīd ar-rububiyyah* är en bekräftelse av Allāhs enhet i skapande, herravälde och upprätthållande [av universum].

Tawhīd al-uluhiyyah innebär att man bekräftar Allāhs den Välsignades, den Upphöjdes enhet i sådant som rör dyrkan. Detta innebär att man inte får dyrka eller försöka att komma närmare någon annan än Allāh på det vis som man dyrkar eller försöker att komma närmare Honom den Upphöjde.

Det var i denna kategori av *tawhīd* som månggudadyrkarna gick vilse och det var dessa som profeten – över honom vare Allāhs frid och välsignelser – stred mot. Deras liv var tillåtna för honom och han fick ta deras egendomar, jordtyor och hem. Likaså fick han tillfångata deras kvinnor och barn. Detta [*tawhīd al-uluhiyyah*] är vad alla sändebud har sänts med och vad som har uppenbarats i alla Skrifter tillsammans med de andra båda formerna som är *tawhīd ar-rububiyyah* och *tawhīd as-asmā' was-sifāt'*. I de flesta fall var sändebuden sysselsatta med att reformera deras folk i denna form av *tawhīd* – *tawhīd al-uluhiyyah*. Detta beror på att människan inte får rikta [sin] dyrkan mot någon annan än Allāh som mot en ängel nära Honom, ett sändebud som Han har sänt, mot en rättfärdig *walī* eller mot något annat skapat. Dyrkan är enbart giltig om den är för Allāh den Allsmäktige. Den som bryter mot denna *tawhīd* är en månggudadyrkare. Denne är en icke-troende även om denne bekräftar *tawhīd ar-rububiyyah* och *tawhīd as-asmā' was-sifāt'*.

Tror man således på att Allāh är Skaparen, den ende Ägaren och Den som styr skapelsens ordning samt att Han ensam har rätten till Sina namn och egenskaper men man dyrkar någon annan jämsides Honom, då är ens bekräftelse av *tawhīd ar-rububiyyah* och *as-asmā' was-sifāt'* inte till någon nytta.

Låt oss anta att någon bekräftar tron på *tawhīd ar-rububiyyah* och *tawhīd as-asmā' was-sifāt'* men går till en grav och dyrkar den som ligger begravd i den eller svär en ed vid den begravde för att komma närmare denne, då är han en månggudadyrkare och icke-troende. Förhåller det sig så är hans vistelse för evigt i Helvetet. Allāh den Välsignades, den Upphöjdes säger:

”Gud utestänger den från paradiset som sätter medhjälpare vid Guds sida och Elden skall bli hans sista hemvist. För [dessa] syndare finns ingen hjälpare.”

[Koranen 5:72]

Det är välkänt för alla som läser Allāhs den Allsmäktiges skrift att de månggudadyrkare som profeten – över honom vare Allāhs frid och välsignelser – stred mot – vars blod och egendomar han tillät, samt vars kvinnor och barn han tillät som slavar och vars får han tillät förskansande av från deras jordar – brukade bekräfta att enbart Allāh är Herren och Skaparen. De hade inga tvivel om detta men då de dyrkade andra jämsides med Honom blev de månggudadyrkare vars blod var tillåtet att spilla och vars egendom var tillåten att ta.

Tawhīd as-asmā' was-sifāt' innebär att man bekräftar enheten i de namn som Allāh har använt om sig Själv och de egenskaper som Han har beskrivit sig Själv med i Sin skrift eller genom Sitt sändebuds tunga [vad profeten – över honom vare Allāhs frid och välsignelser – har sagt]. Detta innebär att man bekräftar vad Allāh har bekräftat men utan att förvrída, förneka, försöka förklara hur [ifrågasätta dem] eller jämföra [med egenskaper i skapelsen].

Därmed är det viktigt att tro på de namn som Allāh Själv har använt och de egenskaper som han har beskrivit sig Själv med. Man gör detta utan allogier, utan att försöka förklara hur och utan att dra sig till jämförelser.

Det är i denna form av *tawhīd* som grupper i det muslimska samfundet, som påstår sig ha lojalitet till islam, på flera sätt har gått vilse. Här finns de som har överdrivit i sitt förnekande av *tanzih* på ett sätt som tar dem ur islam. Några är måttfulla och nära *ahlus-sunnah*. Men enligt salafs förståelse innebär denna form av *tawhīd* att man namnger Allāh med de namn som Han har namngivit sig Själv med och att man beskriver Honom som Han beskrivit sig Själv. Man gör det på det rätta sättet utan att förvrída innebörden, förneka, försöka förklara hur [ifrågasätta dem] eller jämföra [med egenskaper i skapelsen].

Ett exempel på detta är att Allāh den Härlige, den Upphöjde har beskrivit sig Själv som al-Hayy [Den som lever och aldrig dör], al-Qayyun [Den som försörjer och skyddar]. Därmed måste vi tro att al-Hayy är ett av Allāhs den Upphöjdes namn och vi måste tro på vad som förstås genom detta namn. Det som förstås är egenskapen "fullständigt liv" som inte har föregåtts av tomrum och som inte efterföljs av ett försvinnande.

Allāh har beskrivit sig Själv som as-Sami' [Den som hör allt] och då måste vi tro att as-Sami' är ett av Allāhs den Härliges, den Upphöjdes namn, och att hörande är en av Hans egenskaper. Vi tror även att Hans hörande blir nödvändigt genom detta namn och denna egenskap. Någon som hör utan hörsel eller som hör utan att uppfatta det som låter är ju omöjligt. Med detta som grund måste man dra vissa slutsatser.

Ytterligare ett exempel: Allāh den Upphöjde säger:

"Judarna påstår: 'Guds händer är bundna.' Deras händer skall bindas och de skall fördömas för dessa ord. Nej, Hans händer är tvärtom utsträckta. Han fördelar [Sina gåvor] som Han vill." [Koranen 5:64]

Och här säger Allāh:

"Nej, Hans händer är tvärtom utsträckta." Allāh har då bekräftat att Han har två händer beskrivna som utsträckta, vilket betyder att [att Han är] generös. Vi måste därmed tro att Allāh den Upphöjde har två händer som är utsträckta i givande och nåd. Men vi får inte försöka att föreställa oss dem, genom ord försöka beskriva hur dessa händer är eller jämföra dem med de skapade varelsernas händer. Allāh den Härlige, den Upphöjde säger ju: "Ingenting är som Han." [Koranen 42:11]

"Säg: ' Min Herre förbjuder ingenting annat än skamlösa handlingar, både det som sker öppet och det som sker i hemlighet och [all annan] synd och orättmätigt våld. Och [Han förbjuder er] att sätta vid Guds sida det som Han aldrig gett bemyndigande till och att påstå om Gud det ni inte kan veta." [Koranen 7:33]

"Befatta dig inte med det som du inte riktigt vet; ditt öra och ditt öga och ditt hjärta skall [alla en Dag] tillfrågas om detta." [Koranen 17:36]

Den som då jämför dessa båda händer med de skapade varelsernas händer har motsatt sig Allāhs den Upphöjdes ord: "*Ingenting är som Han.*" [Koranen 42:11] Denne har inte lytt Allāhs den Upphöjdes ord: "*Och gör inte Gud till föremål för jämförelser!*" [Koranen 16:74] Den som beskriver dem och säger att de är på ett visst sätt, på vilket sätt det än må vara, har sagt något om Allāh som denne inte har någon kunskap om.

Vi lägger fram ytterligare ett exempel om egenskaperna. Detta exempel rör Allāhs *istawa* över Hans tron. Allāh den Upphöjdes har bekräftat att Han har rest sig över tronen. Detta gör Han på sju platser i Koranen och alla gånger använder Han ordet "*istawa*" och orden "över tronen". Går vi till det arabiska språket ser vi att när *istawa* nämns med '*ala*' förstås enbart resning och upphöjelse. Innebörden av Hans den Upphöjdes ord: "*Den Nåderike har rest Sig över Tronen.*" [Koranen 20:5] och liknande är att Han har rest sig över Sin tron på ett visst sätt - olik vanlig upphöjelse - över hela skapelsen. Denna

upphöjelse har bekräftats för Allāh den Upphöjde och Han befinner Sig ovan Sin tron på ett sätt som passar Honom.

Detta liknar inte hur en människa reser sig upp från sin säng, hur hon stiger upp på ett djur eller hur hon går ombord på ett fartyg. Allāh har nämnt detta när Han sagt:

”Och [Han] som har gett er de skepp och de riddjur som ni färdas med, för att ni, efter att ha tagit dem i er tjänst och stigit ombord eller suttit upp på dem, skall minnas er Herre godhet och säga: ’Stor är Han i Sin härlighet, som låter oss förfoga över dem; själva skulle vi inte ha kunnat ta dem i vår tjänst! [Låt oss aldrig glömma att] vi skall vända tillbaka till vår Herre!’ [Koranen 43:12-14]

De skapade varelsernas *istawa* kan därmed inte liknas vid Allāhs *istawa* över Hans tron. Det finns ju inget likt Allāh.

De som har sagt att innebörden av ”*Istawa över Tronen*.” [Koranen 7:54] är *istawla* över tronen har mycket fel. Detta är en förvrängning av Hans ord från deras rätta innebörd och det motsäger sig även vad profetens – över honom vare Allāhs frid och välsignelser – följeslagare – må Allāh vara nöjd med dem – och de som troget efterföljde dem var eniga om. Därutöver nödvändiggör ett sådant påstående idéer som är falska och en troende kan inte säga något om Allāh som grundas på ett felaktigt antagande. Den ädla Koranen har utan tvivel uppenbarats på det arabiska språket. Allāh den Härlige, den Upphöjde har ju sagt:

”Vi har utformat den som en förkunnelse på det arabiska språket för att ni helt och fullt skall förstå [dess budskap].” [Koranen 43:3]

Istawa över något nödvändiggör på det arabiska språket innebörden ”reste och upprättade över”; innebörden stämmer sannerligen överens med orden. Betydelsen av *istawa* över tronen är då att Han reste Sig över den på ett speciellt sätt passande Hans allmakt och storhet. Om *istawa* förklaras med betydelsen *istawla* skulle det förvränga ordets innebörd och ändra betydelsen, som är resning och som bevisas genom Koranens språk. Koranen bekräftar även att alla andra innebörder är ogiltiga.

Salaf – må Allāh vara nöjda med dem – och de som troget följde dem är eniga om denna innebörd. Inte en enda stavelse har nått oss från dem som motsäger sig denna betydelse. När en formulering har rapporterats i Koranen och profetens – över honom vare Allāhs frid

och välsignelser – *sunnah* och ingen förklaring som motsäger sig den uppenbara innebörden har rapporterats från *salaf*, då är den grundläggande principen att de lät den [formuleringen] vara med dess uppenbara mening och att de trodde på vad den bevisar.

Om någon säger: Har något tydligt rapporterats från *salaf* – må Allāh vara nöjda med dem – som visar att de har förklarat att *istawa* betyder resning? Då säger vi: Ja, det har rapporterats från *salaf* – må Allāh vara nöjda med dem – men även om vi antar att inga tydliga uttalanden hade rapporterats från dem är den grundläggande principen den som bevisas genom formuleringen i den ädla Koranen och i profetens – över honom vare Allāhs frid och välsignelser – *sunnah*, att det som gäller är innebörden som det arabiska språket fordrar. Därmed kommer *salaf*'s bekräftelse att vara i överensstämmelse med denna innebörd.

Falska antaganden som blir nödvändiga om man menar att *istawa* betyder *istawla* är:

1. Att tronen innan skapelsen av himlarna och jorden inte var i Allāhs besittning. Allāh den Upphöjde säger ju: "*Sannerligen är Allāh er Herre, som har skapat himlarna och jorden på sex dagar, sedan reste Han sig över Tronen.*" [Koranen 7:54]
Enligt denna åsikt skulle inte Allāh ha ägt tronen innan skapelsen av himlarna och jorden, och inte heller vid den tidpunkt då himlarna och jorden skapades.
2. Att tolkningen av vad vi säger är korrekt, att Allāh reste Sig över jorden och att Han reste Sig över något annat i Hans skapelser [i stället för tronen] och detta är utan tvekan en falsk betydelse som inte passar Allāh den Allsmäktige.
3. Att det är en förvrängning av ordets innebörd.
4. Att det motsäger sig vad de rättfärdiga *salaf* – må Allāh vara nöjd med dem – var eniga om.

För att summera denna form av *tawhīd* – *tawhīd as-asmā' was-sifāt'* – är det skyldighet att vi bekräftar Allāhs namn och egenskaper på samma sätt som Han eller Hans sändebud bekräftat dem. Vi gör det utan att förvräda innebörden, förneka, försöka förklara hur [ifrågasätta dem] eller jämföra [med egenskaper i skapelsen].

Källa:

- Författare: Muhammad bin Salih al-'Uthaymin
- Källa: Fahd bin Nasir bin Ibrahim as-Sulaiman(1424), *Fatawa Arkanul-Islam*. Volym 1. Libanon: Maktaba Dar us-Salam. 19 s. ISBN 9960-892-66-2
- Muhammed Knut Bernström (1421), *Koranens budskap*. Simrishamn: Proprius. ISBN 91-7118-887-8

